

Darnaus vystymosi kompetencijos

Dr. Laima Galkutė

2016-04-26

Visuomenės transformacija

Modernybė: racionalumas, organizuotumas, aiškūs socialiniai vaidmenys, ekonomikos produktyvumas, mokslo vaidmens didėjimas –

Žinojimo visuomenė

Vėlyvoji („takioji“) modernybė: neapibrėžtumas ir rizika, daugialypiai ryšiai, įvairovė/ individualumas, refleksyvumas, inovacijos, kūrybingumas –

Kūrybos visuomenė

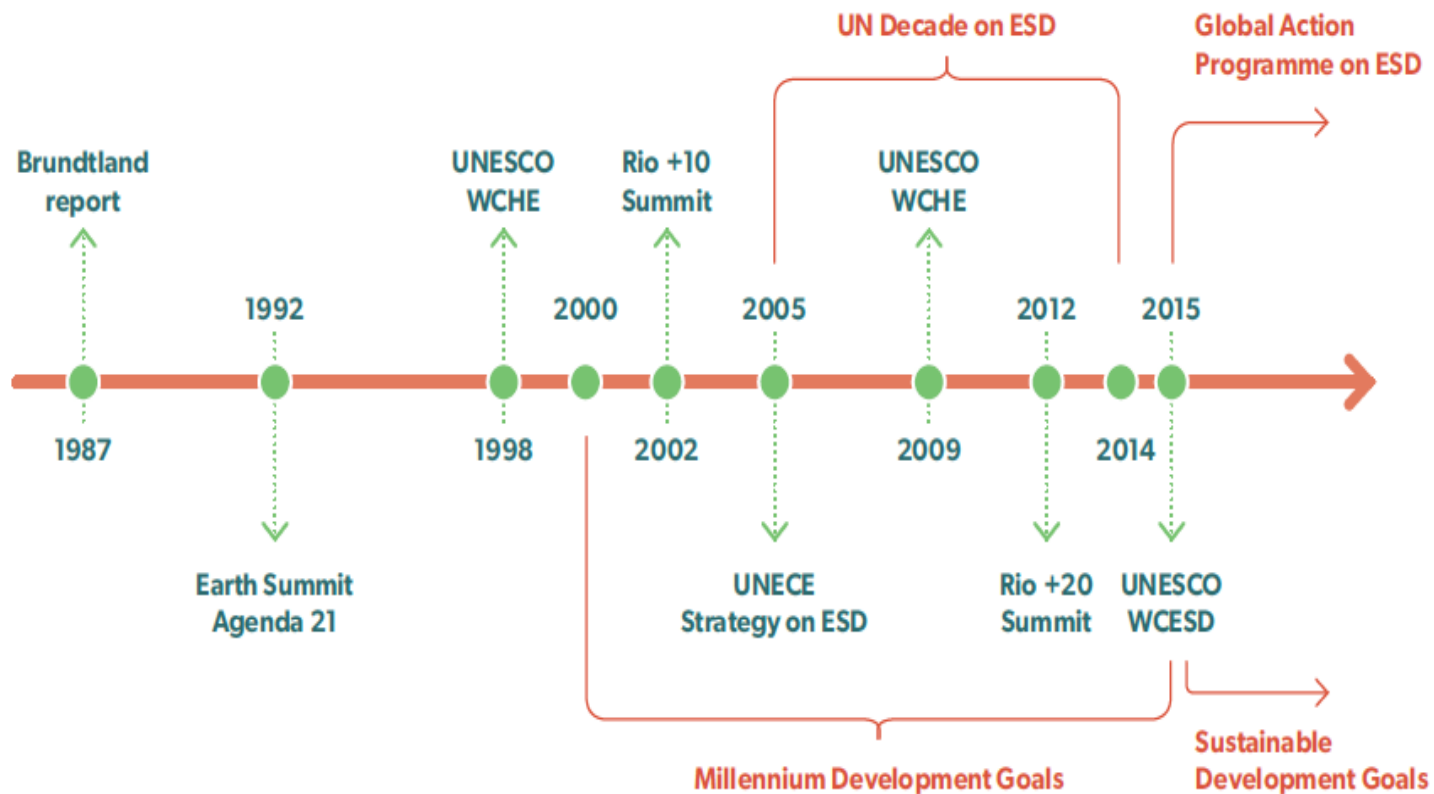
Visuomenės darnus vystymasis

Darnaus vystymosi tikslas – užtikrinti tinkamą asmens ir visuomenės **gyvenimo kokybę**, dabar ir ateityje.

Darnus vystymasis grindžiamas **integraliu požiūriu** į ekonomikos ir socialinę raidą bei aplinkos apsaugą specifiskame kultūros kontekste.

Darnaus vystymosi švietimo tikslas – ugdyti **kompetencijas**, svarbias profesinei ir visuomeninei veiklai bei asmens saviraiškai greitai besikeičiančiame ir daugialybiais ryšiais pasižyminčiame pasaulyje.

Švietimo vaidmuo darniam vystymuisi

Darnaus vystymosi (didaktikos) principai

- orientavimasis į vertybes;
- holistinis (visuminis) požiūris;
- refleksyvumas ir į ateitį orientuotas mąstymas;
- kontekstualumas;
- įvairių dalininkų bendradarbiavimas ir partnerystė.

Darnaus vystymosi kompetencijos

Metodologinės kompetencijos:

- „instrumentinės“ – darniam vystymuisi palankiai veiklai įgyvendinti.
- transformuojamosios – inicijuoti kokybinius pokyčius.

Socialinės kompetencijos

Asmeninės kompetencijos

Learning from each other: The UNECE Strategy for Education for Sustainable Development, United Nations, New York and Geneva, 2009

Studentų kompetencijos

Studijų (pakopos) rezultatai	Darnaus vystymo kompetencijos
Žinios, jų taikymas	
Gebėjimai vykdyti tyrimus	Transformuojamosios kompetencijos
Specialieji gebėjimai	“Instrumentinės” kompetencijos
Socialiniai gebėjimai	Socialinės kompetencijos
Asmeniniai gebėjimai	Asmeninės kompetencijos

Transformuojamosios kompetencijos

Sisteminis mąstymas, reiškinių, problemų kompleksiskumo suvokimas.

Visuminis požiūris, tarpdalykinių ryšių supratimas.

Kritinis mąstymas, gebėjimas formuluoti analizės reikalaujančius klausimus.

Problemų formulavimas, pokyčių valdymas.

Į ateities perspektyvą orientuotas, kūrybiškas mąstymas.

Problemų sprendimas, kliūčių įveikimas.

„Instrumentinės“ kompetencijos

Mokymasis (žinių taikymas) įvairiuose realaus gyvenimo kontekstuose.

Sprendimų priėmimas neapibrėžtose situacijose (nesant išsamios informacijos).

Gebėjimas valdyti kritines ir rizikingas situacijas.

Atsakinga veikla.

Savigarba veikloje.

Veikla esant apribojimams.

Socialinės kompetencijos

Atsakinga veikla – vietos ir globaliu mastu.

Veikla, gerbiant kitus.

Suinteresuotų grupių ir jų interesų identifikavimas.

Bendradarbiavimas/darbas komandoje.

Demokratiškas dalyvavimas priimant sprendimus.

Derybos ir sutarimo pasiekimas.

Įsipareigojimų pasiskirstymas (subsidiarumas).

Asmeninės kompetencijos

Pasitikėjimas savimi.

Saviraiška ir komunikavimas.

Streso valdymas.

Gebėjimas identifikuoti ir svarstyti vertybines nuostatas.

Learning for the Future:

Competences in Education for Sustainable Development,
ECE/CEP/AC.13/2011, April 2011

Dėstytojo kompetencijos (1)

Kompleksiškas mąstymas ir praktika:

susiejant įvairius mokymosi kontekstus ir disciplinas;

aprepiant įvairias kultūras ir požiūrius;

įžvelgiant įvairius sudėtingų reiškinių ir situacijų aspektus.

Dėstytojo kompetencijos (2)

Perspektyvos numatymas:

kritinė refleksija ir mokymasis iš **praeities**;

dabarties situacijos supratimas;

įvairių **ateities** alternatyvų ir jų realizavimo būdų įžvalga.

Dėstytojo kompetencijos (3)

Pokyčių įgyvendinimas:

dėstytojo vaidmens sampratos kaita;

mokymo/mokymosi metodų ir organizavimo kaita;

švietimo sistemos kaita.

Mokslinių tyrimų vaidmuo visuomenės darniam vystymuisi

Darnaus vystymosi moksliniai tyrimai formuoja visuomenės raidos mokslinį pagrindą ir studijų turinį.

Darnaus vystymosi švietimo didaktikos moksliniai tyrimai: visuose švietimo lygiuose, ypatingai aukštajame moksle, reikia inovatyvių metodų, ugdančių kritinį ir kūrybinį, strateginį mąstymą, verslumą – esmines, į perspektyvą orientuotas kompetencijas.

Perspektyva

1. **Keiskime mūsų pasaulį: Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų. Darnaus vystymosi tikslai** (2015) [Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development. Sustainable development goals]
2. **Education 2030**: Incheon Declaration towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all (2015)
3. **Global Action Programme on Education for Sustainable development**

Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 metų

4 tikslas. Užtikrinti visa apimantį ir lygiavertį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi

4.7. Iki 2030 metų užtikrinti, kad visi besimokantys asmenys įgytų žinių ir gebėjimų, reikalingų darniam vystymuisi skatinti, įskaitant, be kitų dalykų, švietimą darnaus vystymosi ir darnios gyvensenos, žmogaus teisių, lyčių lygybės, taikos ir nesmurtinės kultūros skatinimo, pasaulinės pilietybės bei kultūrų įvairovės ir kultūros indėlio į darnų vystymąsi vertinimo klausimais.

Education-2030

ESD empowers learners to take informed decisions and responsible actions for environmental integrity, economic viability and a just society, for present and future generations, while respecting cultural diversity. It is about lifelong learning, and is an integral part of quality education. ESD is holistic and transformational education which addresses learning content and outcomes, pedagogy and the learning environment. It achieves its purpose by transforming society.

GCED aims to equip learners with the following core competencies: a) A deep knowledge of global issues and universal values such as justice, equality, dignity and respect; b) cognitive skills to think critically, systemically and creatively, including adopting a multiperspective approach that recognizes different dimension, perspectives and angles of issues; c) non-cognitive skills including social skills such as empathy and conflict resolution, and communicative skills and aptitudes for networking and interacting with people of different backgrounds, origins, cultures and perspectives; and d) behavioural capacities to act collaboratively and responsibly, and to strive for collective good.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Global Action Programme on Education for Sustainable Development

Programos tikslas

Pasitelkti švietimą darnaus vystymosi siekiams įgyvendinti

a. Švietime siekti, kad kiekvienam asmeniui būtų suteikta galimybė ugdytis vertybes ir gebėjimus bei įgyti žinių, siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi.

b. Didinti švietimo ir mokymosi vaidmenį įvairiose strategijose, programose ir veiklose, kreipiančiose į darnų vystymąsi.

Prioritetinės sritys

1

Tobulinti **strategiją**

2

Kurti **mokymosi aplinkas** (visos institucijos strategija)

3

Tobulinti **mokytojų, švietimo darbuotojų** kvalifikaciją

4

Įgalinti ir paskatinti veikti **jaunimą**

5

Inicijuoti darnaus vystymosi sprendimus **vietos lygmenyje**

Děkoju už děmesj